

Sygn. akt I C 1045/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 roku

Sąd Rejonowy w Kędzierzynie - Koźlu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca: SSR Małgorzata Michalska-Księżyk

Protokolant: stażysta Renata Schurgacz

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. na rozprawie sprawy

z powództwa H. D.

przeciwko J. D.

o zapłatę

nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu dnia 21 października 2013 r. pod sygn. akt I Nc 1857/13 utrzymuje w mocy w całości.

Sygn. akt I C 1045/13

UZASADNIENIE

Powódka H. D. w pozwie skierowanym przeciwko J. D. domagała się zasądzenia kwoty 4510,22 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11.02.2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu i wydania nakazu zapłaty w trybie nakazowym. Dla uzasadnienia żądania wskazała na dokonanie przez pozwaną czynu zabronionego w postaci przywłaszczenia mienia powódki z utargu na kwotę 12 886,35 zł, za co została skazana wyrokiem karnym. Szkodę tę pozwana naprawiła. Powódka dochodzi niniejszym pozwem utraconych korzyści - skorygowanie przez powódkę przychodu ze sprzedaży o wysokość przywłaszczonego mienia i utraty z tego tytułu prowizji w wysokości 34% netto przychodów ze sprzedaży. Powódka wezwała pozwaną do zapłaty utraconych korzyści. W pisemnym oświadczeniu z 25.01.2012r. pozwana uznała istnienie i wielkość zobowiązania, zwracając się z prośbą o rozłożenie należności na raty.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21.10.2013r. Sąd uwzględnił w całości dochodzone roszczenie.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana zaskarżyła nakaz w całości. Zaprzeczyła, by uznała dochodzone roszczenie, gdyż została wprowadzona w błąd, co do charakteru zobowiązania dochodzonego przez powódkę. Zarzuciła niewykazanie szkody oraz podniosła zarzut przedawnienia co do części kwoty obejmującej szkodę powódki powstałą w okresie od 04.12.2009 r. do 18.08.2010r. Pozwana nie uznawała bowiem żadnego innego roszczenia, oprócz powstałego bezpośrednio z przywłaszczenia mienia. Została wprowadzona w błąd co do charakteru zobowiązania, otrzymując wezwanie do zapłaty kwoty 4510,22 zł pozwana pozostawała w przekonaniu, iż jest to część kwoty zasądzonej wyrokiem karnym. Pozwana wskazała, iż powódka była uprawniona do prowizji, której wysokość mogła ulec zmniejszeniu na skutek ewentualnej korekty w następnym okresie rozliczeniowym. Otrzymane już przez powódkę świadczenie mogło zostać w następstwie zwrotu towaru pomniejszone. Co do zarzutu przedawnienia, pozwana podniosła, iż z uwagi na samodzielne ustalenie przez powódkę osoby obowiązanej do naprawienia szkody należy uznać, że posiadała w tym okresie wiedzę co do wystąpienia szkody jak i osoby obowiązanej do jej naprawienia, w związku z czym przedawnione są roszczenia obejmujące szkodę za okres od 04.12.2009 r. do 18.08.2010r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Pozwana J. D. wyrokiem karnym Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 11 lipca 2011r. uznana została winną przywłaszczenia w okresie od 04.12.2009 r. do 10.02.2011 r. mienia powódki pochodzącego z utargu na kwotę 12.886,35 zł.

Dowód: akta postępowania karnego Sądu Rejonowego w Zabrze II K 589/11

Pismem z 16.01.2012r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty utraconych korzyści w wysokości 4510,22zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10.02.2011r., która to kwota wynikała z faktu skorygowania sprzedaży i obniżenia prowizji należnej powódce w wysokości 34% tej sprzedaży.

Dowód: pismo pełnomocnika powódki z dnia 16.01.2012r. k. 14

W odpowiedzi na powyższe pismo pozwana w piśmie z dnia 25.01.2012r., doręczonym pełnomocnikowi powódki w dniu 01.02.2014r. wskazała, iż „ w sprawie uregulowania długu w wysokości 4510,22 zł. wobec Pani H. D. zwracam się z prośbą o rozłożenie powyższej kwoty na raty”.

Dowód: pismo pozwanej z dnia 25.01.2012r. k. 16 wraz przesyłką nadawczą k. 17

Pismem z dnia 15.03.2012r. pełnomocnik w imieniu powódki wyraził zgodę na spłatę należności w ratach: 1500 zł do dnia 31.03.2012r., 1500 zł do dnia 30.04.2012r, pozostała kwota wraz z należnymi odsetkami do dnia 31.05.2012r.

Dowód: pismo powódki z dnia 15.03. 2012r. k. 18

Kolejnym pismem z dnia 2 stycznia 2013r. pozwana ponownie została wezwana do zapłaty powyższej kwoty tytułem utraconych korzyści

Dowód: pismo powódki z dnia 02.01.2013r. k. 19 .

W piśmie z dnia 22.03.2013r. pozwana udzieliła informacji, iż wszystkie należne zadłużenia związane z wyrokiem karnym zostały spłacone.

Spłaty zostały dokonane w następujący sposób:

- 08.12.2011 r. – 3886,35 zł
- 29.03.2012r. – 1500 zł,
- 12.04.2012r. – 3000 zł
- 04.10.2012 r. – 2000 zł
- kwota 2500 zł

Powyższe zestawienie, jak wynikało z treści pisma, stanowiły w przekonaniu pozwanej jedyne zobowiązania wobec powódki, które w całości zostały spłacone.

Dowód: pismo pozwanej z dnia 22.03.2014r. wraz z dowodami potwierdzającymi dokonane wpłaty k. 38-42

Pozwana J. D. nie składała żadnych oświadczeń o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego w piśmie z dnia 25.01.2012r. oświadczenia woli.

Dowód: zeznania pozwanej k. 86

Powódkę H. D. łączyła zawarta dnia 20.11.2009r. umowa franszyzy z (...) Spółka akcyjna z siedzibą w G. polegająca na pośredniczeniu pomiędzy L. a klientami przy zawieraniu umów sprzedaży towarów. Zgodnie z umową - pkt 11.2 dostarczane towary stanowiły własność L. aż do momentu wydania ich klientowi. Wpływy gotówkowe uzyskane ze sprzedaży towarów powódka zobowiązana była przekazywać L.. Z tytułu zawartej umowy powódka miała prawo otrzymywania prowizji w kwocie netto równej 34% przychodów netto uzyskanych z tytułu sprzedaży, powiększoną o 2500 zł, która to suma zostaje pomniejszona o kwotę 370 zł netto (pkt 26.2 umowy). Strony ustaliły miesięczny okres rozliczeniowy i uzależniły płatności prowizji od wystawienia faktury. Powódka ponosiła przy tym odpowiedzialność za wszelkie szkody ujawnione w majątku L. oraz z tytułu niedoborów i strat ujawnionych w towarach w wyniku inwentaryzacji. Z konsekwencjami w postaci obciążenia powódki pełną kwotą odszkodowania ustalonego na podstawie sporządzonej inwentaryzacji.

Dowód: umowa z dnia 20.11.2009 r. k. 112-134

Zgodnie z zawartymi unormowaniami faktury prowizyjne były wystawiane co miesiąc. Klient miał zagwarantowane prawo zwrotu zakupionego towaru, który był własnością L. czyli właściciela marki. Towar na kwotę objętą wyrokiem karnym w wysokości 12 886,35 zł został fizycznie sprzedany, a następnie sprzedaż ta o tą samą wartość została przez pozwaną skorygowana. Sprzedany towar w następstwie jego fikcyjnego zwrotu nie wracał jednak na sklep. Dokonane korekty pomniejszyły jednak sprzedaż. Korekta działa więc podwójnie: towar powinien wrócić na salon i jednocześnie zmniejsza obrót. W momencie, kiedy zwroty są fikcyjne, powoduje to brak w towarze i jednocześnie zmniejsza sprzedaż. Od momentu przyjęcia towaru na sklep odpowiedzialność za jego utratę ponosiła powódka. Wynagrodzenie prowizyjne było naliczane od dokonanej sprzedaży w aktualnym miesiącu po uwzględnieniu korekt za dany miesiąc. Nie było możliwości wystawiania faktur korygujących do sprzedaży korygowanej. Po przeprowadzeniu inwentaryzacji firma (...) wystawiła notę obciążeniową na dużo wyższą kwotę, którą powódka zmuszona była pokryć. Po otrzymaniu przez powódkę należności z tytułu szkody objętej wyrokiem karnym brak było możliwości korygowania tej sprzedaży z firmą (...), gdyż sprzedaż została od razu skorygowana tzw. korektą w dół, a sama czynność korekty była nierzeczywista, jak również jedyną podstawą w rozliczeniach z L. stanowiły wydruki z kasy fiskalnej.

Dowód: zeznania świadka R. D. k. 84-85, zeznania powódki H. D. k. 85

Sąd zważył co następuje:

Sąd uznał roszczenie powódki za zasadne. W przekonaniu pozwanej, odpierającej prawo powódki do domagania się odszkodowania z tytułu utraconych korzyści, najistotniejszy był sposób, w jaki w zasadzie nie doszło do rozliczenia pomiędzy powódką a jej kontrahentem, twierdząc, iż gdyby powódka rozliczyła się z tych środków, które otrzymała w ramach szkody za przywłaszczone mienie, to również otrzymałaby należną prowizję. Ze stanowiskiem tym, jak też z pozostałymi, podniesionymi zarzutami, nie sposób się zgodzić.

Odnosząc się do pierwszego z nich zarzutu nie uznania długu przez pozwaną, Sąd nie podzielił argumentacji pozwanej. Pozwana złożyła oświadczenie o rozłożeniu należności na raty. Samo uznanie roszczenia może nastąpić w jednej z dwóch form jako uznanie właściwe (umowa ustalająca zasady i zakres istnienia stosunku prawnego) i uznanie niewłaściwe (przyznanie przez dłużnika wobec wierzyciela istnienia długu). Uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której ono przysługuje, nie wymaga złożenia wyraźnego oświadczenia woli, a wystarczające jest zewnętrzne wyrażenie przeświadczenia o istnieniu roszczenia, a więc oświadczenia wiedzy.(por wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13.10.2005r. I ACa 324/05, wyrok Sadu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 09.06.2005 I ACa 171/05). Uznanie roszczenia występuje w każdym wypadku wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące. Z tak rozumianym uznaniem niewłaściwym mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, ponieważ z treści pisma z 25.01.2012r. wyraźnie wynika to, iż pozwana przyznaje fakt swego zadłużenia wobec powódki, gdyż w piśmie tym nie są podnoszone żadne okoliczności kwestionujące zasadność tego roszczenia lub jego wysokość. Pozwana złożyła swoje oświadczenie w odpowiedzi na kierowane do niej pismo z dnia 16 stycznia 2012r., w którym wyraźnie powódka wzywa ją do zapłaty kwoty 4510,22 zł tytułem utraconych korzyści, wyjaśniając, iż powyższa kwota wynika z faktu

skorygowania przez pozwaną sprzedaży, co spowodowało obniżenie prowizji w wysokości 34% tej sprzedaży. Jak wynika z zeznań samej pozwanej, pozwana zapoznała się z treścią tego wezwania, które odnosiło się do korygowania sprzedaży i należnej prowizji (karta 86 zeznań). W tym przypadku złożenie oświadczenia przez pozwaną o rozłożeniu należności na raty stanowi uznanie przez nią długu, czyli fakt przyznania istnienia wierzytelności, który stanowił podstawę do wydania przez Sąd nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Pozwana nie złożyła przy tym skutecznie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli. Do uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia mogło jedynie dojść w sytuacji określonej w art. 84 kc. Przesłanki to błąd wywołany przez inną osobę, błąd istotny oraz forma uchylenia się od błędu – na piśmie i w terminie roku od wykrycia błędu – art. 88 kc. Powyższe okoliczności w sprawie nie wystąpiły.

Kolejny zarzut to przedawnienie roszczenia. Zgodnie z art. 442¹ § 1kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jednakże, gdy szkoda wynika ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia (paragraf 2 przywołanego przepisu). Przewidziany w art. 442¹ § 2 k.c. dwudziestoletni termin przedawnienia biegnie – z woli ustawodawcy – nie od chwili dowiedzenia się o szkodzie, lecz od chwili zdarzenia ją wyrządzającego. Przepis ten zawiera więc ściśle określenie początku biegu przedawnienia, nie zastrzegając jakiegokolwiek wyjątku czy odstępstwa od tej zasady. W przypadku przestępstwa ciągłego orzecznictwo przyjmuje, że jeśli polega ono na wykorzystaniu trwałej sposobności do dokonywania zorganizowanego zaboru mienia, bieg terminu przedawnienia określonego w art. 442¹ § 1 k.c. rozpoczyna się z dniem, kiedy sposobność ta ustała (por. wyrok SN z dnia 18 lipca 1972 r., I PR 343/71, OSNCP 1973, nr 4, poz. 65).

Czyn zabroniony z art. 284 kk jest występkiem (art. 7 § 3. kk) i podlega terminowi przedawnienia z art. 442¹ § 2 kc Nawet przyjmując trzyletni termin przedawnienia, roszczenie nie uległoby przedawnieniu. Skoro czyn miał znamiona czynu ciąglego termin dowiedzenia się o osobie obowiązanej do naprawienia szkody należy liczyć od dnia ustania ciągłości czyli od 10.02.2011r. – termin przedawnienia trzyletni upłynąłby zatem 10.02.2014r. (powództwo zostało wniesione 14.08.2013r.)

Ostatni z zarzutów braku związku przyczynowego pomiędzy czynem zabronionym pozwanej a wystąpieniem szkody w postaci utraconych korzyści, również w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie mógł się ostać. Zeznania świadka R. D.wyjaśniły proceder powstania braku w towarze i sposób utraty przez powódkę należnej prowizji. Znajdują one potwierdzenie w unormowaniach umowy łączącej powódkę H. D.z kontrahentem firmą (...). Na ich podstawie należy przyjąć, iż czyn pozwanej pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z powstaniem szkody powódki – utratą należnej ze sprzedaży prowizji. Do rozliczenia pomiędzy powódką a jej kontrahentem dochodziło w oparciu o wystawiane miesięczne faktury prowizyjne. Poprzez dokonanie przez pozwaną fikcyjnych zwrotów w towarze, towar w rzeczywistości nie wracał na sklep, ale pomniejszał sprzedaż, która uległa skorygowaniu o dokonane nierzeczywiste zwroty. Skutek tego procederu był podwójny: braki w towarze i zmniejszenie samej sprzedaży. Powódka poniosła już odpowiedzialność materialną wobec swojego kontrahenta za wykazane braki w towarze, a dokonana przez pozwaną zapłata należności wynikającej z wyroku karnego jedynie w części zrekompensowała tą stratę (z zeznań powódki wynika, iż brak w towarze był na kwotę ponad 30 000 zł). Obniżona sprzedaż miała zatem bezpośredni wpływ na wysokości należnego powódce umownego wynagrodzenia prowizyjnego. Jak wynika z mechanizmu rozliczeń prowizyjnych i potwierdzających ich zeznań świadka, wynagrodzenie prowizyjne było naliczane od dokonanej sprzedaży w aktualnym miesiącu po uwzględnieniu korekt za dany miesiąc. Nie było możliwości wystawiania faktur korygujących do sprzedaży korygowanej. Po otrzymaniu przez powódkę należności z tytułu szkody objętej wyrokiem karnym brak było możliwości korygowania tej sprzedaży z firmą (...), gdyż sprzedaż została od razu skorygowana tzw. korektą w dół, a sama czynność korekty była nierzeczywista, jak również jedyną podstawą w rozliczeniach z L.mogły stanowić wydruki z kasy fiskalnej. Zatem od kwoty o którą nastąpiło pomniejszenie sprzedaży, czyli od kwoty 12 886,35 zł należne jest powódce wynagrodzenie prowizyjne, skoro do zmniejszenia sprzedaży

doszło z winy pozwanej, konsekwencją czego było pomniejszenie prowizji, pozwana na zasadzie winy z art. 415 kc, adekwatnego związku przyczynowego (art 361 § 1kc) odpowiedzialna jest za wynikłą szkodę – utracone korzyści, które powódka mogła osiągnąć gdyby jej szkody nie wyrządzono (art. 361 § 2 kc). Z tytułu zawartej umowy powódka miała prawo otrzymywania prowizji w kwocie netto równej 34% przychodów netto uzyskanych z tytułu sprzedaży, powiększoną o 2500 zł, która to suma zostaje pomniejszona o kwotę 370 zł netto (pkt 26.2 umowy). Utracone korzyści w tym przypadku to prowizja od kwoty 12 886,35, której wysokość mieści w kwocie dochodzonej pozwem ($12\ 886,34\% = 4381,35 + 2500 - 370$, co daje 6511,35 zł) Powódka dochodziła należności w kwocie 4510,22 zł , a więc nie przekraczającej wysokość należnej prowizji, w związku z czym roszczenie należy uznać za zasadne, co do kwoty głównej, daty zasądzenia odsetek oraz kosztów procesu. Konsekwencją powyższego jest utrzymanie wydanego w postępowaniu nakazowym dnia 21.10.2013r. nakazu zapłaty w mocy w całości, w oparciu o treści art. 496 kpc.